

BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm005908

Dane szczegółowe

Właściciel: **big_man**
Kraj: **Polska**
Okres historyczny: **II Rzeczpospolita (Polska)**
Znaleziono: **b.d.**
Materiał awersu: **mosiądz**
Materiał rewersu: **g.jednorodny**
Wykończenie: **brak**
Sygnowanie: **BGŁ**
Wytwórca: **GRABSKI Br. (Łódź)**
Średnica: **16.0 mm**
Typ uszka: **dрут**
Rant: **●-|**
Profil: **(- jednowarstwowy, wypukły**

Występujące elementy

- kotwica

Przeznaczenie

- wojskowy

Ostatnia aktualizacja: **2017-12-18 23:26**

Opis guzika btrm005908

Polski guzik wojskowy (marynarski) wzór 1920, wersja z roku 1927

© buttonarium.eu

Awers przedstawia kotwicę admiralicji oplecioną liną cumowniczą, która znajduje się na tle pionowo szrafowanego Krzyża Kawalerskiego, całość umieszczono na gładkim tle oraz w dwóch pojedynczych, wypukłych okręgach: wewnętrzny ciągły i zewnętrzny imitującym skręconą linę. Końce grotów kotwicy znajdują się dokładnie na zewnętrznych krawędziach ramion krzyża.

Ciekawostka

W heraldyce pionowy szrafunek odpowiada barwie czerwonej, a poziomy niebieskiej (morze).

Rewers sygnowany: BGL.

Przeznaczenie i datowanie

Guziki tego typu, określane są mianem *wzór 1920*, pochodzą od munduru wyjściowego, wszystkich marynarzy Marynarki Wojennej II RP (szeregowych marynarzy, podoficerów, oficerów oraz admirałów). W latach 1920-1927 guziki Marynarki Wojennej były dwuwarstwowe, po roku 1927 wprowadzono guziki jednowarstwowe, które obowiązywały do momentu pojawienia się guzików tzw. wz. 1946.

Ciekawostka

Do 1920 roku w Marynarce Wojennej używano guzików ogólnowojskowych (orzeł z koroną).

Wymiary guzików

Zgodnie z ówczesnymi przepisami, średnice guzików wzór 1920 powinny wynosić: 22 mm - duży, 15 mm - mały.

Źródła

- [Podobne guziki na stronie Buttonarium Polska](#)
- [Boczkowski W., Jaroszyński-Wolfram M., Gładki K. - GUZIKI Przewodnik dla kolekcjonerów, Warszawa 1999](#)
- [Wąsiewski J. - Guziki polskiej Marynarki Wojennej RP 1918-2008 Przewodnik dla kolekcjonerów Gdynia 2012](#)
- [Wikipedia.pl - Krzyż Kawalerski](#)
- [Wikipedia.pl - Marynarka Wojenna](#)
- [Wikipedia.pl - Order Krzyża Grunwaldu](#)
- [Wikipedia.pl - Order Virtuti Militari](#)
- [www.smw.ocalicodzapomnienia.eu - Symbolika Marynarki Wojennej](#)

Wytwórca: GRABSKI Br. (Łódź)

Bronisław Grabski (1891-1969), w 1921 roku założył zakłady przemysłowe produkujące m.in. guziki. Zakłady te mieściły się w Łodzi na ul. Zakątnej 59/61. Grabski był jednym z głównych producentów guzików dla Wojska Polskiego w okresie II Rzeczypospolitej (ok. 40 mln. szt.), artykułów strzeleckich, wyszkoleniowych, sprzętu do konserwacji broni, artykułów grawerskich (odznaki), artykułów fibrowych i skórzanych, hafciarskich i pasmanteryjnych oraz wszelkiego ekwipunku mundurowego i taborowego.

Ciekawostki

- W *Spisie abonentów Sieci telefonicznych Państwowych i Koncesjonowanych w Polsce (z wyjątkiem m. st. Warszawy) na 1939 r.*^[1], na stronie 946 podano adresy i numery telefonów Bronisława Grabskiego:
  - do zakładu: ul. Pogonowskiego 59/61, tel. 1 38 53
  - mieszkania: ul. Kopernika 6, tel. 1 61 83^[2].
- W 1936 roku zmieniono nazwę ulicy z Zakątnej na ulicę kapitana Stefana Pogonowskiego^[3] - bohatera wojny polsko-radzieckiej 1920 roku. W 1945 roku, z powodów politycznych, musiano powrócić do nazwy Zakątna, ale za to w 1993 roku ponownie przywrócono nazwę kpt. Pogonowskiego^[4].
- Oprócz sygnatur, na rewersie pojawiał się niekiedy rok produkcji (poniżej uszka), czasami był to pełny rok (np. 1934), a czasami tylko dwie ostatnie cyfry (np. 39). Powyżej uszka umieszczano kolejny numer matrycy - najczęściej w lustrzanym odbiciu.
- Na podstawie zarządzenia Przewodniczącego Miejskiej Komisji do spraw upaństwowienia przedsiębiorstw na m. Łódź z dnia 25 października 1946 r. ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Zarządu Miejskiego w Łodzi Nr. 10, poz. V. z dnia 18 grudnia 1946 r. zakłady Bronisława Grabskiego przeszły na własność państwa^[5], po jakimś czasie przemianowano je na Łódzkie Zakłady Przemysłu Guzikarsko-Galanteryjnego. Początkowo używano starych matryc rewersów, co za tym idzie na guzikach widniały jeszcze sygnatury Grabskiego, później zmieniono sygnatury na ŁZG wraz z kolejnym numerem matrycy - najczęściej w lustrzanym odbiciu (patrz: **ŁZG**)

Źródła

- ^[1][Spis abonentów Sieci telefonicznych Państwowych i Koncesjonowanych w Polsce \(z wyjątkiem m. st. Warszawy\) na 1939 r.](#)
- ^[2][Pozycja ^{\[1\]} - strona 946](#)
- ^[3][Wikipedia.pl - Stefan Pogonowski](#)
- ^[4][Wikipedia.pl - Polesie \(dzielnica Łodzi\)](#)
- ^[5][MONITOR POLSKI. Dziennik urzędowy RP. Warszawa, dnia 30 kwietnia 1948 r. - strona 6, pozycja 246](#)

Polskie guziki wojskowe w XX wieku - Katalog z wystawy, Elbląg 1988

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.

*Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. **Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-15 08:38**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.04.14